

‘Moet hij echt zo vaak naar de crèche?’

‘staat die tv nu nóg aan?’

Zeg je het

WEL?

Of toch

NIET?

'Heeft ze nog steeds een speen?'

Wat doet u als u het soms niet eens bent met de manier waarop de kleinkinderen worden opgevoed? Als u vindt dat het ten koste gaat van uw kleinkind zelf? Houdt u uw mond? Of geeft u advies? En wanneer wordt advies kritiek?

De kleinkinderen van Lia van den Broek gaan vijf dagen per week naar het kinderdagverblijf. Hun ouders zijn echte workaholics, vindt ze. "Ze hebben allebei een fulltime baan en zijn ook buiten kantoor tijd druk met hun werk. Thuis zitten ze veel achter hun laptop, terwijl hun kinderen, een jongen van drie en een meisje van negen maanden, zichzelf moeten vermaken. Vaak staat de tv aan, zodat de kleintjes zich niet hoeven te vervelen als hun ouders werken." Lia maakt zich zorgen. Ze vindt vijf dagen kinderdagverblijf veel te veel voor jonge kinderen. Als ze eerlijk is, vindt ze dat haar zoon en zijn vrouw hun kinderen verwaarlozen. "Het liefst spreek ik ze hierop aan. Maar ik ben bang dat mijn zoon en zijn vrouw boos op me worden als ik me met de opvoeding bemoei." Daarom houdt Lia

haar mond en zorgt ze zoveel mogelijk voor haar kleinkinderen tot ze naar de basisschool gaan. 's Middags haalt ze hen van de crèche en vaak blijven ze bij haar eten. Ook in het weekend en 's avonds past ze regelmatig op. "Pas nog zei mijn kleinzoon: 'Oma, ik wil bij jou blijven.' Dat vervult me dan met trots, maar ik word er ook verdrietig van. Kinderen horen bij hun ouders." Daar komt bij dat Lia op deze manier zelf nergens anders meer aan toe komt. Haar sociale leven schiet erbij in. De zorg voor haar kleinkinderen is haar eigenlijk te veel.

Spanningsveld

Moet ze toch maar met haar zoon en zijn vrouw gaan praten? Hen adviseren meer tijd en aandacht aan hun kinderen te schenken en minder aan hun werk? Met het risico

dat het de onderlinge verhoudingen verstoort? Anjo Geluk, socioloog, moeder van vijf kinderen, oma van zes kleinkinderen en één van de auteurs van 'Het opa en omaboek', vindt van wel. Juist om de reden dat de zorg voor haar kleinkinderen ten koste van de grootmoeder gaat. Dat Lia het moeilijk vindt om het er met haar zoon en zijn vrouw over te hebben, begrijpt ze echter wel. "In mijn omgeving hoor ik regelmatig dat oma's hun vraagtekens hebben bij bepaalde keuzes in de opvoeding," zegt Anjo. "Ze kunnen zich flink ergeren als ze bij hun kinderen komen en de tv een groot deel van de dag tv aanstaat om de kleinkinderen te vermaken. Of als huilende baby's direct uit hun bed worden gehaald of juist niet, en er geen tijd is om lekker te knutselen of voor te lezen. Ze maken zich zorgen, maar zeggen niets, omdat ze bang zijn dat het de relatie met hun kinderen schaadt. Advies geven aan je kinderen en hun partners over de opvoeding en verzorging van hun kinderen is een spanningsveld."

En dat is niet voor niets. "Kinderen zijn de achilleshiel van hun ouders. Ze willen erkenning en waardering, dat hun ouders zeggen: 'Wat ben je een leuke ouder, wat pak je het goed

Een **gesprek** kan helpen, een **preek** niet

aan.’ Ze willen geen advies met een kritische ondertoon. En zeker niet ongevraagd. Kinderen zijn gevoelig voor kritiek. Al zou je denken dat dat tegenwoordig minder speelt.” De gezagsverhoudingen tussen ouders en hun kinderen zijn volgens Anjo de laatste decennia ingrijpend veranderd. “Vroeger ging je niet in tegen de mening van grootouders. Dat is tegenwoordig wel anders. Ouders en kinderen gaan amicaler met elkaar om, gelijkwaardiger. Het is heel normaal om wat kritiek op elkaar te hebben. Vroeger kon je hooguit denken dat oma er rare ideeën op nahield. Dat zei je alleen niet, dat slikte je in.” Maar ook als je gewend bent om gelijkwaardig met elkaar om te gaan, kunnen kritische opmerkingen over de opvoeding van kleinkinderen verkeerd vallen. “Kinderen zijn het parapedaardje van ouders. Ouders van nu investeren heel bewust in hun kinderen en wegen alles af in de opvoeding. Kinderen zijn nog meer dan vroeger het visitekaartje.”

Gevoel van falen

Lotte van Ommeren heeft veel moeite met de adviezen die ze van haar schoonmoeder krijgt. Door al die adviezen krijgt ze het idee dat haar

schoonmoeder vindt dat ze het niet goed doet. “Van mijn eigen moeder kan ik het prima hebben. Zij doet het op een andere manier: ze laat de beslissing aan mij en blijft zelf op de achtergrond. Mijn schoonmoeder vindt dat zij het altijd beter weet. En mijn schoonvader zegt dan: ‘Zij kan het weten, want ze heeft er zelf ook een aantal grootgebracht.’ Van die

‘De zorg voor de kleinkinderen moet voorop staan, niet uw ergernis’

zin lopen de kriebels over mijn rug. Want van wie wist zij dan zo goed hoe ze haar kinderen moest opvoeden? Je kan best je kinderen opvoeden zonder ervaring, gewoon vanuit je moedergevoel.”

Haar schoonmoeder gaf Lotte het gevoel dat ze faalde als moeder. En vooral schoondochters zijn daar vatbaar voor. “De relatie tussen schoondochter en schoonmoeder is ontstaan via de zoon,” zegt Anjo. “Het

kan best zijn dat de vrouwen elkaar niet zo liggen. Schoonmoeders kunnen vinden dat hun schoondochter niet goed genoeg is voor hun zoon en later voor hun kleinkinderen. Soms zien ze haar zelfs als concurrente. Dat gaat ver, maar er blijft soms toch wat van hangen. Met dochters heb je een meer vanzelfsprekende relatie. Je kent elkaar goed en weet meestal precies hoever je kunt gaan en wat je aan elkaar hebt.”

Is het verstandig om met je eigen kind te praten en niet met je schoondochter of schoonzoon, als je advies wilt geven over de opvoeding en verzorging van je kleinkinderen? Anjo vindt van niet. “Stel, je bent het niet eens met de vrije ‘laat maar waaien’-opvoeding van je schoondochter en je zoon. En je weet dat het vooral haar idee is om je kleinkinderen te laten aanrommelen, want zelf heb je je zoon anders opgevoed. Dat kan jouw zoon niet in zijn eentje veranderen. Daar moet je, als je vindt dat het moet worden besproken, met hen beiden over praten. Ook omdat zij anders via je zoon hoort dat jij het er niet mee eens bent. Dat is natuurlijk nooit bevorderlijk voor jullie relatie.” Je bemoeien met de opvoeding doe je volgens Anjo trouwens nooit zomaar.

‘Moet ze geen muts op?’

“De zorg voor de kleinkinderen, die moet voorop staan. Niet jouw ergernis of de kritiek die je op je kinderen hebt.” Moet je er iets van zeggen als je vindt dat je kleinkinderen een muts op moeten en wanten aan, omdat het buiten erg koud is? “Nee,” vindt Anjo. “Dat vind ik een wisselwasje. Als je advies geeft, moet het over meer gaan dan wat de kleinkinderen aan hebben.” De belangrijkste spelregel volgens Anjo: geef alleen gevraagd

5 tips

Hoe geef je je kinderen advies?

Als je je zorgen bespreekbaar wilt maken, is de manier waarop heel belangrijk.

1 Zoek een rustig moment om met elkaar te praten. Dus niet als je kinderen net van hun werk komen of als de kleinkinderen in de buurt zijn. Maak desnoods een afspraak, zodat jullie ook echt de tijd voor het gesprek kunnen nemen.

2 Begin met wat wél goed gaat en wat je leuk vindt. Zeg bijvoorbeeld dat je vindt dat ze zulke lieve ouders zijn.

3 Hou de kritiek bij jezelf. Zeg niet dat je vindt dat je kinderen het niet goed doen. Zeg bijvoorbeeld: 'We maken ons zorgen.' Zorg ervoor dat het een gesprek is en geen preek.

4 Geef je kinderen de gelegenheid te reageren, te zeggen wat zij vinden.

5 Hou voor ogen dat het gesprek moet gaan over de zorg van je kleinkinderen en niet over de kritiek die jij hebt.

advies. "Ouders voeden hun kinderen op, de opvoeding is hun verantwoordelijkheid. Denk eens terug aan vroeger, toen je eigen kinderen klein waren. Toen vond je dat toch

'De belangrijkste spelregel: geef alleen gevraagd advies'

ook? Maar er is een grens, namelijk als het belang van de kinderen niet voorop staat en er dingen gebeuren die echt niet kunnen."

Kindermishandeling - geestelijk of lichamelijk - is zo'n grens, vindt Anjo. "Grootouders hebben de verantwoordelijkheid om in zo'n situatie in te grijpen en hulp te bieden. Maar dat is wat anders dan wanneer je je ergert als je kleinkinderen van hun ouders onder het eten van tafel mogen. Als oma vind je dat misschien niet zo handig, maar daar krijgen ze niks van. Niets van zeggen dus!"

En wie er andere opvoedideeën op nahoudt dan zijn kinderen, kan daar ook anders mee omgaan, zonder een lastig gesprek aan te hoeven gaan. "Eigenlijk lukt het me altijd wel om er een positieve draai aan te geven," vertelt Meta van Son. "Bij één van mijn kinderen staat de tv een groot deel van de dag aan. Op mijn oppasdag bijna niet. Ik hou van rust en vind het leuk om dingen met de kinderen te doen. Je kunt niet verwachten dat ze zichzelf vermaken. Als de tv aangaat, dan gebeurt dat pas aan het einde van de dag. Om samen Sesamstraat te kijken." Lucia van Driel vond haar kleinzoon van anderhalf te groot worden om de

hele dag met een speen rond te lopen. "Ik paste een weekend op hem en bedacht, toen ik hem uit bed haalde, dat hij het misschien ook wel zonder speen zou redden. En inderdaad, het ging goed. Dat vertelde ik later aan de ouders en die vonden het prima. Zo heb ik mijn kleinzoon, die naar mijn idee door de speen werd belemmerd om te leren praten, bijna terloops van de speen af geholpen."

Om privacyredenen zijn de namen van de geïnterviewden gefingeerd.

Advies geven: wel of niet doen?

Of je iets kunt zeggen over de opvoeding of verzorging van je kleinkinderen hangt af van de relatie die je met je kinderen en hun partners hebt. Meestal kun je hun reactie al wel voorspellen. "Als jullie een moeilijke relatie hebben, is de kans groot dat hun haren recht overeind gaan staan als je je met de opvoeding bemoeit," zegt Anjo Geluk. "Vraag je dan af of je wel iets moet zeggen. Want wie heeft daar baat bij? Doe het niet als je denkt dat het enige effect is dat jij je hart hebt gelucht." Kijk naar wat wel goed gaat. "Is het bij je dochter in huis altijd een bende, maar is iedereen gelukkig? Waarom zou je dan zeggen dat ze moet opruimen? En reageert je (schoon)dochter wel erg vaak boos of geërgerd? Misschien komt dat doordat ze het gewoon te druk heeft. Pas een keer op, zodat zij en je zoon een weekend weg kunnen. Dat is altijd goed voor jullie relatie."